

Κάνε ένα βήμα
μπροστά

Πηγή: Μικρή Πυξίδα, *Compassito*, Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για Παιδιά, © Συμβούλιο της Ευρώπης¹⁷

Θέματα: Γενικά ανθρώπινα δικαιώματα, διακρίσεις, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Στόχοι:

- Να αναπτύξουμε ενσυναίσθηση προς όσους είναι διαφορετικοί
- Να ενημερωθούμε για την ανισότητα ευκαιριών στην κοινωνία
- Να εντοπίσουμε πιθανές συνέπειες του να ανήκει κανείς σε ομάδες μειονοτήτων

Διάρκεια: Μία ώρα

Προτεινόμενες τάξεις: Μεγάλες τάξεις Δημοτικού

Τι χρειαζόμαστε: Κάρτες ρόλων, λίστα καταστάσεων. Προαιρετικά: υλικά καλλιτεχνικών για την κατασκευή ετικετών με ονομασίες ή και εικόνες

Προετοιμασία: Προσαρμόζουμε τους ρόλους και τις «καταστάσεις» στο προφίλ της ομάδας μας. Φτιάχνουμε μια κάρτα ρόλου για κάθε παιδί. Κάνουμε αντίγραφα του φυλλαδίου με τους ρόλους, τα κόβουμε λωρίδες και τις διπλώνουμε.

Περιγραφή:

1. Παρουσιάζουμε τη δραστηριότητα, ρωτώντας τα παιδιά αν έχουν ποτέ φανταστεί πως είναι να είσαι κάποιος άλλος. Ζητάμε από τα παιδιά παραδείγματα. Εξηγούμε ότι σε αυτή τη δραστηριότητα θα φανταστούν πως παίζουν το ρόλο κάποιου άλλου, ενός άλλου παιδιού, που πιθανότατα είναι αρκετά διαφορετικό από τα ίδια.
2. Αναφέρουμε ότι όλοι θα πάρουν ένα χαρτάκι με τη νέα τους ταυτότητα. Θα πρέπει να τη διαβάσουν σιωπηλά και να μην αποκαλύψουν σε κανέναν άλλο ποιοι είναι. Αν κάποιο παιδί δεν κατανοεί το νόημα μιας λέξης στην κάρτα ρόλου του, πρέπει να υψώσει σιωπηλά το χέρι

17. Μετάφραση και επιμέλεια ελληνικής έκδοσης: Κέντρο Στήριξης Μη Κυβερνητικών Οργανισμών, 2012, Κύπρος.

του και να περιμένει να έρθει ο εκπαιδευτικός (εμπυχωτής) για να του εξηγήσει.

3. Δεν ενθαρρύνουμε τα παιδιά να θέσουν ερωτήσεις. Εξηγούμε πως, ακόμη κι αν δε γνωρίζουν πολλά για το ρόλο που καλούνται να παίξουν, πρέπει να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους. Για να βοηθήσουμε τα παιδιά να μπουν στο πετσί ενός ρόλου, τους ζητάμε να κάνουν κάποια συγκεκριμένα πράγματα για να μπορέσουν να δουν το ρόλο ως αληθινό. Για παράδειγμα δίνουμε στους μαθητές τις παρακάτω οδηγίες:
 - Δώστε στον εαυτό σας ένα όνομα. Φτιάξτε μια ετικέτα με αυτό το όνομα για να σας θυμίζει τον φανταστικό σας εαυτό.
 - Φτιάξτε μια ζωγραφιά του εαυτού σας.
 - Φτιάξτε μια ζωγραφιά του σπιτιού, του δωματίου ή του δρόμου σας.
 - Περιπατήστε τριγύρω στο δωμάτιο, προσποιούμενοι πως είστε αυτό το άτομο.
4. Για να εμπλουτίσουμε περαιτέρω τη φαντασία των παιδιών βάζουμε ήρεμη μουσική και ζητάμε από τα παιδιά να καθίσουν, να κλείσουν τα μάτια τους και να φανταστούν σιωπηλά, καθώς θέτουμε μερικές ερωτήσεις, όπως:
 - Πού γεννήθηκες; Πώς ήταν τα πράγματα όταν ήσουν μικρός/μικρή; Πώς ήταν η οικογένειά σου όταν ήσουν μικρός/μικρή; Είναι διαφορετική τώρα;
 - Πώς είναι η καθημερινή σου ζωή τώρα; Πού ζεις; Πού πηγαίνεις σχολείο;
 - Τι κάνεις το πρωί; Το απόγευμα; Το βράδυ;
 - Τι είδους παιχνίδια σου αρέσει να παίζεις; Με ποιους παίζεις;
 - Τι είδους εργασία κάνουν οι γονείς σου; Πόσα χρήματα κερδίζουν κάθε μήνα; Έχετε καλό επίπεδο ζωής;
 - Τι κάνεις στις διακοπές σου; Έχεις κάποιο κατοικίδιο;
 - Τι σε κάνει ευτυχισμένο/ευτυχισμένη; Τι φοβάσαι;
5. Ζητάμε από τα παιδιά να παραμείνουν σε απόλυτη σιωπή καθώς θα στέκονται το ένα δίπλα από το άλλο, σαν σε γραμμή εκκίνησης. Αμέσως μετά εξηγούμε ότι θα περιγράψουμε κάποιες καταστάσεις που μπορεί να συμβούν σε ένα παιδί. Αν η αναφορά μας αντιστοιχεί στο άτομο που φαντάζονται ότι ενσαρκώνουν, τότε θα πρέπει να κάνουν ένα βήμα μπροστά. Αλλιώς δεν πρέπει να κινηθούν.
6. Διαβάζουμε μία μία ξεχωριστά τις καταστάσεις. Κάνουμε παύση σε κάθε κατάσταση για να δώσουμε στα παιδιά το χρόνο να κάνουν το βήμα μπροστά. Ζητάμε να κοιτάξουν γύρω τους και να δουν πού βρίσκονται οι άλλοι.
7. Στο τέλος της δραστηριότητας καλούμε όλα τα παιδιά να καθίσουν στην τελική τους θέση. Ζητάμε από το κάθε παιδί να περιγράψει με τη σειρά του το ρόλο που του ανατέθηκε. Αφού όλοι οι μαθητές προσδιορίσουν την ταυτότητα του ρόλου τους, ζητάμε να παρατηρήσουν σε ποιο σημείο βρίσκονται μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.
8. Πριν ξεκινήσουμε τις ερωτήσεις απολογισμού, ολοκληρώνουμε ξεκάθαρα το παιχνίδι των ρόλων. Ζητάμε από τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια τους και να επανέλθουν στον πραγματικό τους εαυτό. Εξηγούμε ότι θα μετρήσουμε μέχρι το τρία και μετά θα αναφωνήσουν το δικό τους όνομα. Με αυτόν τον τρόπο θα ολοκληρώσουμε τη δραστηριότητα και θα βεβαιωθούμε πως τα παιδιά δε θα μείνουν κολλημένα στο ρόλο τους.

Ερωτήσεις για συζήτηση

1. Κάνουμε απολογισμό της δραστηριότητας, θέτοντας ερωτήσεις, όπως:

- Τι συνέβη σε αυτήν τη δραστηριότητα;
- Πόσο εύκολο ή δύσκολο σας φάνηκε το παίξιμο του ρόλου σας;
- Πώς φανταστήκατε ότι ήταν το άτομο που παίξατε; Γνωρίζετε κάποιον που είναι σαν αυτό το άτομο;
- Πώς αισθανθήκατε όταν φανταστήκατε τον εαυτό σας ως αυτό το άτομο; Αυτό το άτομο ήταν σαν εσάς; Γνωρίζετε κάποιον που είναι σαν κι αυτό το άτομο;

2. Συσχετίζουμε τη δραστηριότητα με θέματα διακρίσεων και κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας, θέτοντας ερωτήσεις, όπως:

- Πώς αισθανθήκατε όταν κάνατε το βήμα μπροστά /ή όταν δεν το κάνατε;
- Αν προχωρούσατε μπροστά συχνά, τότε αρχίσατε να παρατηρείτε ότι κάποιιοι άλλοι δεν κινούνταν τόσο γρήγορα όσο εσείς;
- Το άτομο που υποδυόσασταν προχώρησε μπροστά ή όχι; Γιατί;
- Μήπως αισθανθήκατε πως κάτι ήταν άδικο;
- Μήπως αυτό που συνέβη σε αυτήν τη δραστηριότητα μοιάζει με τον πραγματικό κόσμο; Πώς;
- Τι δίνει σε μερικούς ανθρώπους της κοινότητάς μας περισσότερες ευκαιρίες από ό,τι σε άλλους; Τι δίνει λιγότερες ευκαιρίες σε κάποιους ανθρώπους;

Συζητάμε με τα παιδιά ποιος έχει στην κοινότητά τους περισσότερες ή λιγότερες ευκαιρίες. Ποια πρώτα βήματα θα μπορούσαν να γίνουν για να καταστήσουμε τις ευκαιρίες πιο ίσες για όλους; Μήπως υπάρχουν ανισότητες στην ομάδα ή την κοινότητα, τις οποίες μπορούν να αναφέρουν τα παιδιά;